

Welkom op deze vierde zondag van de veertigdagentijd, halfweg naar Pasen toe. Deze dag heet vanouds zondag Laetare, naar het gregoriaanse openingslied dat begint met het woord 'laetare, wees blij'. Ook in het midden van de advent is er zo'n zondag. Daar heet hij 'Gaudete', met dezelfde betekenis als 'Laetare': verheug u, wees blij. De kerk is in haar liturgie nooit saai. Ze wedt niet op één paard. Ze houdt het niet bij de ernst en terughoudendheid van de veertigdagentijd, maar spoort ook aan tot genieten en vrolijkheid. Het gaat om leven. Liturgie vierend, leer je steeds opnieuw dat leven niet eenzijdig is, maar veelkleurig. Dat komt ook terug in de lezingen van vandaag. In de eerste lezing gaat het over verwoesting en opbouw, in de tweede over duisternis en licht. Ze horen bij ons en vragen om balans in de verwachting dat het licht tenslotte overwint.

Bidden we om ontferming...

Gebed

Kyrie Christe, Heer Jezus Christus, breng ons door de duisternis naar het licht. Wees gids op onze levensweg, opdat wij leren onderscheiden tussen goed en kwaad, tussen vrijheid en angst. Dit vragen wij door en met U die teken bent van Gods nabijheid. Amen.

2 Kronieken 36:14-16,19-23

Johannes 3: 14-21

Overweging

De passage uit het evangelie die u zojuist hoorde is een fragment uit een gesprek tussen Jezus en Nicodemus. Om de draagwijdte van dit gesprek over geloof en ongeloof, licht en duister, te begrijpen is er al veel nagedacht, gemediteerd en gebeden tot op de dag van vandaag. Wie de veertigdagen app van onze gemeenschap volgt, heeft al twee prachtige

overwegingen over dit gesprek kunnen lezen. De ene van Theo van Woerkom, de andere van Henrike van Riel. Beiden laten iets zien van de innerlijke route die ze bewandelen bij hun poging om deze tekst te begrijpen. Hoe kan je meer leren houden van het licht dan van de duisternis? Hoe kun je vrijspraak voelen in plaats van oordeel? Als je gevangen bent in het duister en het oordeel, hoe kun je dan bewegen naar licht en bevrijding toe? Theo en Henrike gaan iets van een antwoord zien wanneer ze deze vragen in zich laten doordringen vanuit Goede Vrijdag en Pasen, vanuit kruisiging en verrijzenis.

Keren we terug naar Nicodemus, een Joods leider die, om niet gezien te worden, in de nacht Jezus opzoekt om met hem te praten. Dat gesprek cirkelt rond een verrassende uitspraak van Jezus 'alleen wie opnieuw wordt geboren, kan het koninkrijk van God zien'. Voor Nicodemus is dat een vreemde uitspraak, want hoe doe je dat: 'je kunt toch niet voor de tweede keer ingaan in de moederschoot en weer geboren worden'? Inderdaad, geen gemakkelijk onderwerp, want ook deze onderlegde rabbi heeft moeite om te volgen wat Jezus zegt.

Johannes, de verslaggever van dit gesprek, laat Jezus uitgebreid aan het woord om uitleg te geven over wat hij bedoelt met 'opnieuw geboren worden'. Wat mij in deze uitleg opvalt is het feit dat Jezus toelichting geeft op zijn uitspraak door tegenstellingen te noemen die de dynamiek, de beweging van het leven laten zien. Verloren gaan en eeuwig leven, duisternis en licht, ongeloof en geloof. Blijkbaar leggen die tegenstellingen elkaar uit. Weet u wat licht is zonder de duisternis te kennen? Weet u wat eeuwig leven betekent zonder de ervaring te kennen van verloren gaan? Weet u wat geloven is zonder een notie te hebben van ongeloof? Weet u wat geboorte betekent zonder zelf opnieuw geboren te worden?

Jezus staat voor ontwikkeling, voor vernieuwing, voor bekering. Stilstand is achteruitgang. 'Het zal mijn tijd wel duren' is een verlammende uitspraak. De interesse in leven maakt dan plaats voor onverschilligheid. Vernieuwing delft het onderspit tegenover de eentonigheid van hetzelfde.

Lichaam en geest zijn er de getuigen van dat de aard van het leven om vernieuwing vraagt. Elke dag gaan in ons lichaam honderdduizenden cellen ten gronde en worden cellen van eenzelfde aantal en soort aangemaakt. Elke ochtend dient de dag zich aan met nieuwe mogelijkheden. Een kind speelt met een volwassene. De volwassene verbergt zijn gezicht een moment en laat het weer zien – ‘nog eens, nog eens’ roept het kind. Alles wordt steeds nieuw in een niet aflatende stroom.

Het is vandaag halfvasten, zondag Laetare, een reminder, een herinneringsteken op de weg naar Goede Vrijdag en Pasen. 'Maar de mensen waren meer gesteld op de duisternis dan op het licht', zegt Jezus. De duisternis kan zo sterk bezit van ons nemen dat we de aanwezigheid van het licht vergeten. Henrike mediteert: 'dat is de eeuwigdurende strijd tussen het licht en de duisternis in ons, tussen de keuze voor het goede of het kwade. Wij zijn vrij om naar het licht toe te bewegen, maar blijven vaak gevangen in de duisternis.' Op dezelfde manier kunnen we in ongeloof blijven of onszelf bewegen naar geloof. In het woord van Jezus tot Nicodemus heet dit: we kunnen ons hart openen voor de uitnodiging steeds opnieuw geboren te worden. Zetten we ons hart open voor Jezus die door het kruis heen opstaat tot eeuwig leven.

Voorbede

Bidden wij om kracht voor alle momenten waarop we in het donker leven en geen vrede hebben met onszelf en de wereld waarin wij leven.

Dat wij open staan voor het leidende licht van Gods liefde.

Laat ons zingend bidden

Bidden wij voor alle mensen die het woord van God verspreiden soms ten koste van hun eigen veiligheid:

Dat hun woorden en daden zichtbaar blijven voor iedereen en zij – tegen alle verdrukking in – blijven getuigen van Gods liefde.

Laat ons zingend bidden

Bidden wij voor wereldleiders die heilig overtuigd zijn van hun gelijk en dat gelijk met geweld en onderdrukking willen behalen: dat ze tot inkeer komen en beseffen dat liefde de bron is van vrede en verdraagzaamheid.

Laat ons zingend bidden

Gebed

God, U laat niet los wat uw hand begon. Geef ons ogen die gericht staan op bekering, op een nieuwe geboorte.

Geef ons een hart voor alles wat leeft, dat heel uw schepping tot bloei mag komen. Verlicht ons hart opdat wij ons bewegen in de richting van het licht. Dat bidden wij door Hem die door het kruis heen opstaat tot eeuwig leven.